

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-12

Vår referens

Eva Nilsson Lundqvist
Stadsjurist
Eva.Lundqvist@malmo.se

**Remiss Justitiedepartementet - Straffrättsliga
åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87),
STK-2025-1151
TN-2025-1542**

Sammanfattning

Stadskontoret har gett tekniska nämnden i uppdrag, att i likhet med de flesta andra nämnderna inom staden, lämna yttrande över Remiss Justitiedepartementet - Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87).

Förvaltningen delar i stort utredningens förslag.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta
att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87)
- G-Tjänsteskrivelse TN 250929 Remiss Justitiedepartementet - Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87) STK-2025-1151
- Förslag till yttrande TN 250929 Remiss Justitiedepartementet - Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87) STK-2025-1151

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2025-09-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Stadskontoret har gett tekniska nämnden i uppdrag, att i likhet med de flesta andra nämnderna inom staden, lämna yttrande över Remiss Justitiedepartementet - Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87).

Korruption är ett samhällsproblem som undergräver rättssäkerhet och framför allt förtroende för myndigheter och förvaltning. Medborgare och kommunmedlemmar ska kunna lita på att offentlig förvaltning är fri från korruption, att beslut som fattas sker med stöd av Regeringsformens (Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform) reglering (1 kap 9 §) och med utgångspunkt i legalitetsprincipen så som den kommer till uttryck i Förvaltningslagens 5 § första stycket.

Utredningens syfte har varit att se över den straffrättsliga lagstiftningen om korruption och tjänstefel i syfte att säkerställa att lagstiftningen är effektiv, ändamålsenlig och anpassad till Sveriges internationella åtaganden.

Uppdraget har innefattat i princip två huvudsakliga delar där den första delen har bestått i att se över den straffrättsliga lagstiftningen om korruption bl.a. med anledning av att det har riktats kritik emot nuvarande lagstiftning. Den andra delen handlar om att ta ställning till om det straffrättsliga ansvaret för tjänstefel bör utvidgas så att straffansvar kan komma att omfatta även annat än åtgärder som vidtagits vid myndighetsutövning.

Inom ramen för övervägande avseende straffrättsligt ansvar för tjänstefel har utredningen bl.a. haft att ta ställning till om domstolstrots är kriminaliserat i tillräcklig utsträckning samt att särskilt överväga om straffansvaret bör utökas till åtgärder som omfattas av nu gällande undantag för förtroendevalda.

Utredningens förslag, vilka redovisas närmare för nedan under särskilda rubriker är att:

- korruptionsbrott samlas i en lag som föreslås benämnas lag om straff för vissa korruptionsbrott
- straffansvar för mutbrott förtydligas och straffskalan skärps
- straffbestämmelsen om handel med inflytande utvidgas och förtydligas, straffskalan skärps och ett grovt brott införs
- ett nytt straffansvar för oaktsam finansiering av korruptionsbrott införs
- ett utvidgat ansvar för missbruk av det offentliga uppdraget införs genom ett nytt brott, missbruk av offentlig ställning

- straffskalan för tjänstefel skärps och att det förtydligas vilka omständigheter som kan beaktas vid bedömningen av om en gärning är ringa och därmed undantagen från straffansvar samt att
- möjligheten för svensk domstol att döma över korruptionsbrott som begås utomlands utökas.

Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Översyn av den straffrättsliga lagstiftningen om korruption

Utredningen föreslår att korruptionsbrotten samlas i en ny lag som benämns lag om straff för vissa korruptionsbrott samt att nya brottsrubriceringar införs. De bestämmelser som föreslås regleras i kommande lag är mutbrott samt ringa och grovt mutbrott, mutbrott vid tävling samt ringa och grovt mutbrott vid tävling, handel med inflytande liksom grov handel med inflytande, oaktsam finansiering av korruptionsbrott och missbruk av offentlig ställning liksom grovt missbruk av offentlig ställning. Mutbrotten som i dag regleras i brottsbalken föreslås upphävas där i och med införande av den nya lagen.

Ett flertal tjänstemannaorganisationer har i debattartiklar framfört att, som utredningen föreslår, införa en ny straffbestämmelse för att offentliganställda lättare ska kunna ställas inför rätta för fel som begåtts i tjänsten, detta skapar fler problem än det löser.

[[Risken att anklagas för det nya brottet ”missbruk av offentlig ställning”, med flera års fängelse i straffskalan, kan leda till rädsla och tystnad hos en tjänstemannakår vars oberoende och mod är helt avgörande för en effektiv och fungerande förvaltning.]]
(Citat debattartikel Svenska Dagbladet 2025-07-25 skriven av företrädare för TCO, Fackförbundet ST och Vision)

En tjänstemannakår måste ges förutsättningar att genomföra åtgärder inom bl.a. kommunal förvaltning utan att drabbas av det Damoklessvärd som en brottsutredning trots allt innebär. Förvaltningen vill i sammanhanget peka på att vissa lättnader för att under en anställnings löptid istället ges möjligheter att kontrollera anställda torde kunna vara ett angreppssätt som skulle kunna utredas, särskilt i ljuset av de JO-uttalande som förevarit i samband med Södertälje kommuns försök att komma tillrätta med korruptionsproblem (JO 7143-2022).

Förvaltningen menar att de åtgärder som genomförs i och med införande av en ny lag är ändamålsenliga men att den risk som tjänstemannaorganisationerna lyfter är en rimlig bedömning som måste adresseras.

Straffansvaret för mutbrott förtydligas och straffskalan för mutbrott skärps

Utredningen förslår förtydligande av personkretsen vilken kan komma ifråga för brottsrubriceringen, att det ska finnas ett tjänstesamband – vilket i allmänhet anses finnas så snart mottagaren har någon möjlighet till påverkan eller inflytande i något avseende. Utredningen föreslår att det uttrycks i bestämmelsen om mutbrott att förmånen ska tas emot, godtas eller begäras respektive lämnas, utlovas eller erbjudas i anknytning till utövandet av personens ställning. Utredningen bedömer därutöver att det mest ändamålsenliga sättet att tydliggöra vilka fall av mutbrott som ska anses mer eller mindre allvarliga är att förtydliga vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om brottet är att anse som ringa eller grovt.

Straffskalan för mutbrott av normalgraden föreslås höjas till fängelse i högst tre år och för grovt brott till fängelse i minst två år och högst sex år. Nuvarande åtalsprövningsregel föreslås tas bort och ett ringa mutbrott föreslås införas med en egen straffskala om böter eller fängelse i högst sex månader.

Förvaltningen delar utredningens bedömning och menar att dessa förtydligande och skärpningar är ändamålsenliga.

Det straffbara området för trolöshet mot huvudman bör inte ändras

Utredningen har haft i uppdrag att analysera och ta ställning till om tillämpningsområdet för straffbestämmelsen om trolöshet mot huvudman (nuvarande brottsbalken 10 kap. 5 §) bör ändras eller förtydligas eller om det finns behov av att på annat sätt utvidga straffansvaret för förtroendemissbruk. Ett skäl för en sådan utvidgning skulle kunna vara att det vore angeläget att kunna ingripa mot korrupta handlingar, bland annat i samband med offentlig upphandling, som begås av personer som har ett avgörande inflytande trots att de inte är beslutsfattare i formell mening. Utredningen finner inte anledning att ändra det straffbara området men påpekar att det i den föreslagna lagen om korruption finns en möjlighet att stävja sådant förhållande genom de föreslagna brotten missbruk av offentlig ställning och grovt missbruk av offentlig ställning.

Förvaltningen delar utredningens bedömning.

Förändringar avseende tjänstefel

Utredningen lyfter särskilt fram två problemområden som man anser måste beaktas, försäljning av kommunala fastigheter och offentlig upphandling.

Massmedia har uppmärksammat hur förskolor, skolor etc. har varit föremål för möjliga uppköp av dylika verksamheter och fört ut stora ekonomiska belopp med betydande

summor som kunnat gå till verksamheterna. Det är förvaltningens uppfattning att alla former av missbruk och otillbörligt utnyttjande av allmänna medel har skadliga effekter på samhället och måste stävjas.

Den erfarenhet förvaltningen har av otillbörligheter inom offentlig upphandling är att den direkta hanteringen av genomförandet av upphandlingen liksom ombudskapet i entreprenader borgar för att förhindra dylika otillbörligheter. Denna del är till största delen kontrollerad och strikt styrd av direktiv och lag. Men att systemet inför en upphandling och efter antagande av leverantörer möjligen inte är fullständigt säkerställt.

Utredningen föreslår att straffskalan för tjänstefel skärps och att det förtydligas vilka omständigheter som kan beaktas vid bedömningen av om en gärning är ringa och därmed undantagen från straffansvar. Utredningen föreslår ett förtydligande av gränsen för när ett tjänstefel är att betrakta som ringa och det anser förvaltningen vara mycket bra. Självklart måste det finnas utrymme för offentliga tjänstemän att begå rena misstag utan att riskera straffrättsliga påföljder.

Ett tjänstefel som bedöms som ringa är inte straffbart. Enligt praxis synes ribban för straffbart tjänstefel vara hög. Gärningar som inte är begångna av grov oaktsamhet utgör inte brott.

Utredningens slutsats är att såväl tjänstemän som förtroendevalda bör omfattas av straffansvar om de uppsåtligen vidtar eller underlåter att vidta åtgärder i strid med lag eller annan författning, för att gynna eller missgynna någon, även vid åtgärder som inte innefattar myndighetsutövning.

Utredningen anför att det finns ett behov av att utöka ansvaret för vissa former av så kallat kommunalt lag- och domstolstrots. Detta handlar således om ansvar som ska kunna utkrävas av förtroendevalda och tjänstemän i kommuner som satt sig över gällande lag och, när besluten sedan upphävts i samband med kommunalbesvär, inte brytt sig om verkställighetsförbud eller meddelade domar. Handlandet omfattas som regel inte av ansvaret för tjänstefel eftersom det sällan är fråga om myndighetsutövning.

Förvaltningen delar utredningens bedömning och menar att dessa förtydligande och skärpningar är ändamålsenliga.

Ansvariga

Maria Hultin Avdelningschef
Tobias Nilsson Direktör